

(i) Printed Pages : 7

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	1	3	6
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	2
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 2nd Semester

1046

POLICE ADMINISTRATION (In all Mediums)

Paper-Indian Constitution

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :- Attempt **five** questions in all including question No. 1 which is compulsory. Select **one** question from each Unit. Each question carries equal marks.

I. Attempt any **nine in about 25-30 words each :**

- (i) Explain Constitutional provisions relating to citizenship in India.
- (ii) Mention any two restrictions on Police Rights.
- (iii) Write any two Fundamental Rights given in the Indian Constitution.
- (iv) How President of India can be removed ?
- (v) What is the tenure of Council of Ministers ?
- (vi) How many members are nominated by President to Rajya Sabha ?

- (vii) Write the composition of State High Court.
- (viii) Write two important functions of Chief Minister.
- (ix) Mention two methods of public accountability of Police.
- (x) Write two functions of National Commission for Scheduled Tribes.
- (xi) Explain Article 360 of the Constitution.
- (xii) Write two functions of State Legislative Council (Vidhan Parishad). 9×2=18

UNIT-I

- 2. Discuss the Fundamental Rights as given in the Indian Constitution. 18
- 3. Write a detailed note on restrictions on Police Rights. 18

UNIT-II

- 4. Describe the composition and functions of Union Council of Ministers. 18
- 5. Discuss the composition, and functions of Rajya Sabha. 18

UNIT-III

6. Discuss the composition functions and role of State High Court. 18
7. Discuss the appointment and powers of Governor of the State. 18

UNIT-IV

8. Write the composition and functions of National Human Rights Commission. 18
9. Write a detailed note on public accountability of Police. 18

(हिन्दी माध्यम)

Note :- Attempt **five** questions in all including question No. 1 which is compulsory. Select **one** question from each Unit. Each question carries equal marks.

1. कोई नौ प्रश्न करो। हरेक प्रश्न का उत्तर 25-30 शब्दों में दो :-
  - (i) भारत में नागरिकता संबंधी संवैधानिक प्रावधानों की व्याख्या करो।
  - (ii) पुलिस अधिकारों पर किन्हीं दो प्रतिबंधों का वर्णन करो।

- (iii) भारतीय संविधान में दिये किन्हीं दो मूल अधिकारों का उल्लेख करो।
- (iv) भारत के राष्ट्रपति को कैसे हटाया जा सकता है ?
- (v) मंत्री-परिषद की अवधि कितनी है ?
- (vi) राष्ट्रपति राज्य सभा में कितने सदस्य नामजद कर सकता है ?
- (vii) राज्य उच्च-न्यायालय की रचना का उल्लेख करो।
- (viii) मुख्यमंत्री के दो महत्वपूर्ण कार्य लिखो।
- (ix) पुलिस के लोगों को उत्तरदायित्व की दो विधियों का वर्णन करो।
- (x) अनुसूचित जनजातियों के लिये राष्ट्रीय आयोग के दो कार्यों का उल्लेख करो।
- (xi) संविधान के अनुच्छेद 360 की व्याख्या करो।
- (xii) राज्य विधान परिषद के दो कार्य लिखो। 9×2=18

यूनिट-I

2. भारतीय संविधान में दिये मूल अधिकारों पर चर्चा करो। 18
3. पुलिस अधिकारों पर प्रतिबंधों पर विस्तृत नोट लिखो। 18

यूनिट-II

4. संघ मंत्री-परिषद की रचना और कार्यों का वर्णन करो। 18
5. राज्य सभा की रचना और कार्यों पर चर्चा करो। 18

यूनिट-III

6. राज्य उच्च न्यायालय की रचना, कार्यों और भूमिका पर चर्चा करो। 18
7. राज्य के राज्यपाल की नियुक्ति और शक्तियों पर चर्चा करो। 18

यूनिट-IV

8. राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोग की रचना और कार्यों का उल्लेख करो। 18
9. पुलिस के लोगों के उत्तरदायित्व पर विस्तृत नोट लिखो। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

Note :- Attempt **five** questions in all including question No. 1 which is compulsory. Select **one** question from each Unit. Each question carries equal marks.

1. ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਓ :
- (i) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (ii) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਕਿਸੇ ਦੋ ਰੋਕਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

- (iii) ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
- (iv) ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
- (v) ਮੰਤਰੀ-ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਅਵਧੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ?
- (vi) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
- (vii) ਰਾਜ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
- (viii) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।
- (ix) ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- (x) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਯੋਗ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
- (xi) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 360 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (xii) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ। 9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

- 2. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- 3. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਰੋਕਾਂ ਉਪਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

- 4. ਸੰਘ ਮੰਤਰੀ-ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18
- 5. ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਰਾਜ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

18

7. ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।

18

9. ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਉਪਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 18